

Strategisk plan

Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal

2021-2024

Strategisk plan 2021-2024

Innhold

1. Innledning.....	4
1.1. Om strategisk plan.....	4
1.2. Om Nord-Gudbrandsdal.....	5
1.3. Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal.....	5
1.4. Organisering.....	6
1.5. Forankring i strategisk plan.....	6
1.6. Planer i Regionrådet Nord-Gudbrandsdal.....	7
2. Utviklingstrekk for region Nord-Gudbrandsdal.....	8
2.1. Folketallsutvikling.....	8
2.2. Befolkningsframskrivinger.....	8
2.3. Sysselsetting.....	9
2.4. Attraktivitet og strukturelle forhold.....	9
3. Visjon.....	10
4. Hovedmål.....	10
5. Satsingsområder.....	10
5.1. Arbeidsplassutvikling.....	11
5.2. Kommunikasjon og infrastruktur.....	12
5.3. Attraktivitet.....	13

Strategisk plan for Regionrådet Nord-Gudbrandsdal 2021-2024

Vedtatt i Regionrådet Nord-Gudbrandsdal 19.2.2021

Forsidefoto: Yury Rogachev, 2019

Bildet er gjengitt med tillatelse.

Strategisk plan

Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal

1. Innledning

1.1 Om strategisk plan

Strategisk plan 2021-2024 er et styringsdokument for satsingsområdene til Regionrådet Nord-Gudbrandsdal og et verktøy i arbeidet med å videreutvikle regionen. Planen er bygget opp med en visjon for regionen, hovedmålene for Regionrådets arbeid og valgte strategier for å nå målene fordelt på 3 satsingsområder. Strategisk plan følges opp med en handlingsplan som rulleres årlig.

Vår visjon er at Nord-Gudbrandsdal skal være en attraktiv og endringsvillig region. Vi skal vise nødvendig vilje til endring for å sikre et stabilt og godt tilbud av velferdstjenester, gode rammebetingelser for næringslivet og positiv samfunnsutvikling.

Hovedmålene våre er å gjøre regionen god på forskning og innovasjon, ha fokus på en bærekraftig forvaltning – som gir utvikling og nye arbeidsplasser, samt styrke regionens attraktivitet.

Nord-Gudbrandsdal

- * *Ligger nord i Innlandet Fylke.*
- * *Består av seks kommuner: Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Lesja og Dovre.*
- * *Har 18 035 innbyggere ved starten av 2021.*
- * *Har et landareal på 9 952 km².*

1.2 Om Nord-Gudbrandsdal

Region Nord-Gudbrandsdal er en fjellregion med vakre nasjonalparker, rike folketradisjoner og en sterk nasjonal posisjon innen natur- og kulturbasert reiseliv. Historisk har landbruk og andre virksomheter knyttet til naturressursene, gitt regionen en viktig rolle. Døla-identiteten utgjør et fellesskap som knytter folk sammen og er et godt grunnlag for å utvikle samarbeidet videre på.

1.3 Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal

Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal er et samarbeidsorgan mellom kommunene Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Dovre, Lesja samt Innlandet Fylkeskommune. Samarbeidet er formalisert gjennom «*Samarbeidsavtale om Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal*». Rådet er organisert etter kommunelovens §§ 18.1 - 18.4, og er et eget rettssubjekt.

Rådets forkortelse er «*Regionrådet Nord-Gudbrandsdal*». Dette brukes i resten av strategiplanen og i daglig omtale/bruk.

Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal skal jobbe for å beholde og skape nye arbeidsplasser, formidle kunnskap, bygge infrastruktur og skape en attraktiv region for innbyggere og tilreisende. Et grunnleggende premiss er at regionen skal utvikles innenfor naturens tålegrenser og mot et klimanøytralt samfunn. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for samfunnsutviklingen.

1.4 Organisering

Representantskapet

Representantskapet er det øverste organet i Regionrådet Nord-Gudbrandsdal. Representantskapet består av tre representanter fra hver kommune: Ordfører, varaordfører og en representant fra opposisjonen. Innlandet fylkeskommune har to representanter. Representantskapet velger regionrådsleder og regionrådsnestleder.

Regionstyret

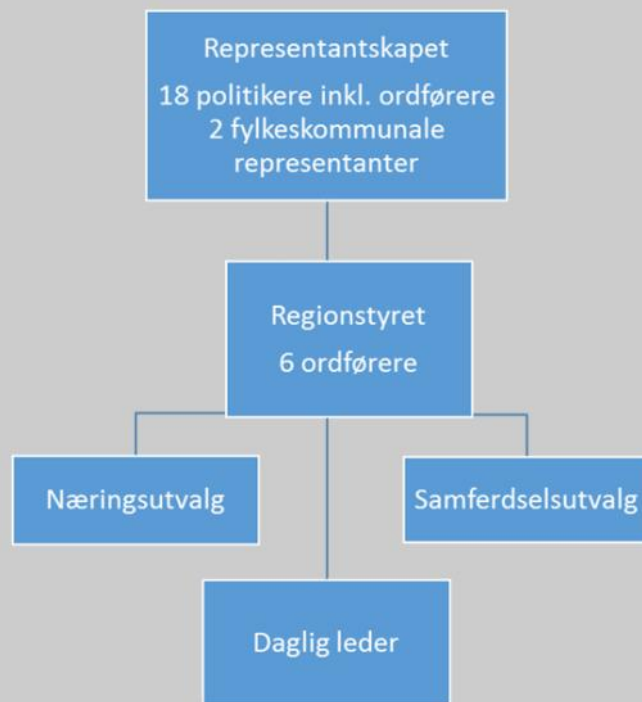
Regionstyret består av ordførerne i de 6 samarbeidskommunene. Varaordførerne er varamedlemmer.

Regionadministrasjonen

Regionadministrasjonen følger opp vedtatte saker og det daglige arbeidet i Regionrådet Nord-Gudbrandsdal.

Politiske utvalg

Representantskapet kan opprette politiske utvalg som jobber for utvikling i regionen, gir anbefalinger til Regionrådet Nord-Gudbrandsdal og påvirker beslutningstakere for å bedre tjenestetilbudet og samfunns- og næringsutviklinga i regionen. Det er to faste utvalg; samferdselsutvalget og næringsutvalget.

1.5 Forankring i strategisk plan

Regionrådet Nord-Gudbrandsdal skal tilstrebe at det er en sammenheng mellom strategisk plan og kommunenes planer. Måloppnåelsen er avhengig av at den strategiske planen og de årlige handlingsplanene følges opp i et tett samarbeid mellom Regionrådet og kommunene. Det forutsettes gjennomgående involvering og tett samarbeid mellom offentlig sektor, frivillig sektor, akademia og privat sektor.

Strategisk plan og satsingsområdene for Regionrådet Nord-Gudbrandsdal 2021-2024 bygger på det samme utfordringsbildet som er lagt til grunn i planstrategien for Innlandet (Innlandsstrategien). Innlandsstrategien har fire satsings-områder; innbyggere, inkludering, innovasjon og infrastruktur. Disse satsingsområdene er også vektlagt i strategisk plan for Regionrådet Nord-Gudbrandsdal.

FNs bærekraftsmål

Planen er utarbeidet med henblikk på FNs bærekraftsmål.

Det er særlig seks bærekraftsmål som er aktuelle:

1.6 Planer i Regionrådet Nord-Gudbrandsdal

Strategisk plan inneholder mål, satsingsområder og strategier for planperioden 2021-2024. En handlingsplan konkretiserer strategien og rulleres årlig. Strategisk plan og handlingsplan utgjør grunnlaget for samarbeid mellom Regionrådet Nord-Gudbrandsdal og kommuner/fylkeskommune.

Regionrådet Nord-Gudbrandsdal skal fremme regionens interesser gjennom å:

- * *Medvirke til større åpenhet, utvikle samarbeidsevner og gjensidig informasjon mellom kommunene.*
- * *Arbeide for å nå mål og prioriterte tiltak i regionens årlige handlingsplan.*
Legge til rette for innovasjon i offentlig sektor, samt næringsutvikling med særlig vekt på å:
  - *arbeide for gode vilkår for nyetableringer*
  - *videreutvikle eksisterende næringsliv*
  - *arbeide for etablering av offentlige arbeidsplasser*
- * *Drive politisk interessearbeid overfor overordna myndigheter i distriktpolitiske spørsmål.*
- * *Samordne kommunenes høringsuttalelser der det er formålstjenlig.*
- * *Arbeide for interkommunale samarbeidstiltak til beste for regionens innbyggere.*
- * *Arbeide for å profilere regionen som en attraktiv tilflytterregion.*

– Hentet fra samarbeidsavtale om «Interkommunalt politisk råd for Nord-Gudbrandsdal».

2. Utviklingstrekk for region Nord-Gudbrandsdal

2.1 Folketallsutvikling

Nord-Gudbrandsdal hadde 18 178 innbyggere per 1. juli 2020. Folketallet er redusert med 6,2 % i siste tiårsperiode. Nord-Gudbrandsdalen er dermed den regionen med størst prosentvis nedgang i Norge. Dette kan forklares gjennom flytteunderskudd (innflyttere minus utflyttere) og fødselsunderskudd (fødte minus døde).

Regionen har fått over 7000 tilflyttere i perioden 2010-2019, men nesten 7400 har flyttet ut i dette tidsrommet. Innvandrere utgjorde i 2020 6,5 % av befolkningen, mot 14,7 % nasjonalt.

I Nord-Gudbrandsdal er det et kvinneunderskudd i alderen 20-39 år. Dette bidrar til å gi regionen lavere fødselstall. En annen, demografisk utfordring er at det er stadig færre arbeidende per alderspensjonist. Dette gir økt forsørgerbyrde og redusert tilgang på arbeidskraft.

2.2 Befolkningsframskrivinger

Ifølge SSBs befolkningsframskriving vil folketallet synke med 13 % (2400 innbyggere) fram mot 2050.

Ifølge Telemarksforskning kan innbyggertallet i Nord-Gudbrandsdal stabilisere seg på over 18 000 innbyggere i et scenario med høy attraktivitet. Utviklingen kan påvirkes av hvor stor attraktivitet regionen skaper for bosetting, besøk og næringsliv i tiden framover. Den kan også påvirkes av eksterne faktorer, som internasjonale migrasjonsstrømmer og økonomiske konjunkturer. Graden av sentralisering, flyttestrømmer til bystrøk og fødselstall er premissgivende.

SSBs befolkningsframskrivinger for Nord-Gudbrandsdal

	2020	2050	Ant. pers	%
Lesja	1975	1601	-374	-18,9
Skjåk	2197	1861	-336	-15,3
Lom	2228	1855	-373	-16,7
Vågå	3570	2992	-578	-16,2
Sel	5739	5124	-615	-10,7
Dovre	2553	2451	-102	-4,0
Sum	18262	15884	-2378	-13,0

Kilde: Statistisk Sentralbyrå (2020). Framskrevet folkemengde per kommune.

2.3 Sysselsetting

Som hovedregel flytter folk til steder med arbeidsplassvekst, og fra steder med arbeidsplassnedgang. Med unntak av Hardanger, er Nord-Gudbrandsdal den regionen i Norge med størst prosentvis reduksjon i antall arbeidsplasser i perioden 2001-2019, med en nedgang på 8,3%. En viktig årsak til at utviklingen i antall arbeidsplasser i Nord-Gudbrandsdal er på vei ned, er at store deler av næringslivet er i bransjer som har hatt nedgang i Norge, som landbruk og industri. Færre innbyggere gir mindre etterspørsel for det private næringsliv, som igjen gir færre arbeidsplasser. Bransjesammensetningen er preget av mannsdominerte yrker, noe som også kan være med på å forklare kvinneunderskuddet blant unge voksne i regionen.

2.4 Attraktivitet og strukturelle forhold

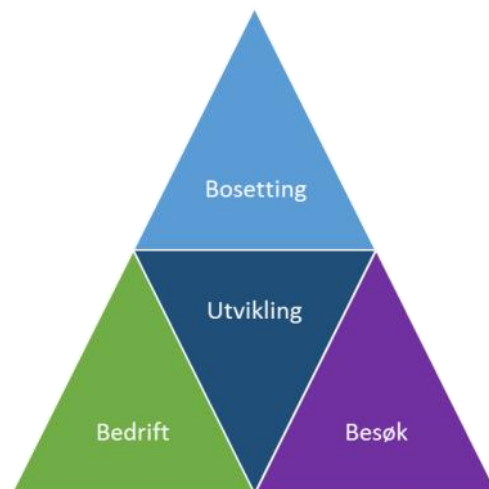
Attraktivitet handler om å utvikle Nord-Gudbrandsdal til en region der innbyggere, næringsliv og besøkende ønsker å være eller besøke. Å ha en jobb og få brukt egen kompetanse er «bli-faktor nummer én». Men arbeid er ikke nok i seg selv: Samfunnsutviklingen styres av et steds attraktivitet. Attraktiviteten kan styrkes gjennom fysiske tiltak, som byutvikling, tomter, bygninger og tjenester.

Attraktiviteten kan også styrkes gjennom forbedringer i stedets omdømme, eller kulturelle forhold som samarbeidsånd, optimisme og pågangsmot. En rapport fra Telemarksforskning peker på at «stedets ånd» og utviklingskultur var fellestrekk for distriktskommuner som opplever større folketallsvekst enn forventet.

For å bli mer attraktiv må det skje forandringer på flere områder, og det bør være en kontinuerlig endringsprosess over tid. Arbeidet med å skape økt attraktivitet og tiltrekke seg flere innbyggere må derfor sees i sammenheng med kommunenes samfunnsplanlegging. Skal man lykkes forutsetter dette at man mobiliserer alle gode krefter i et tillitsfullt samarbeid om et felles mål.

Figur 1: Attraktivitetspyramiden. Bostedsattraktivitet, bedriftsattraktivitet og besøksattraktivitet utgjør til sammen attraktivitets-pyramiden som forklarer hoveddrivkreftene for befolkningsutvikling.

Kilde: Telemarksforskning

Visjon

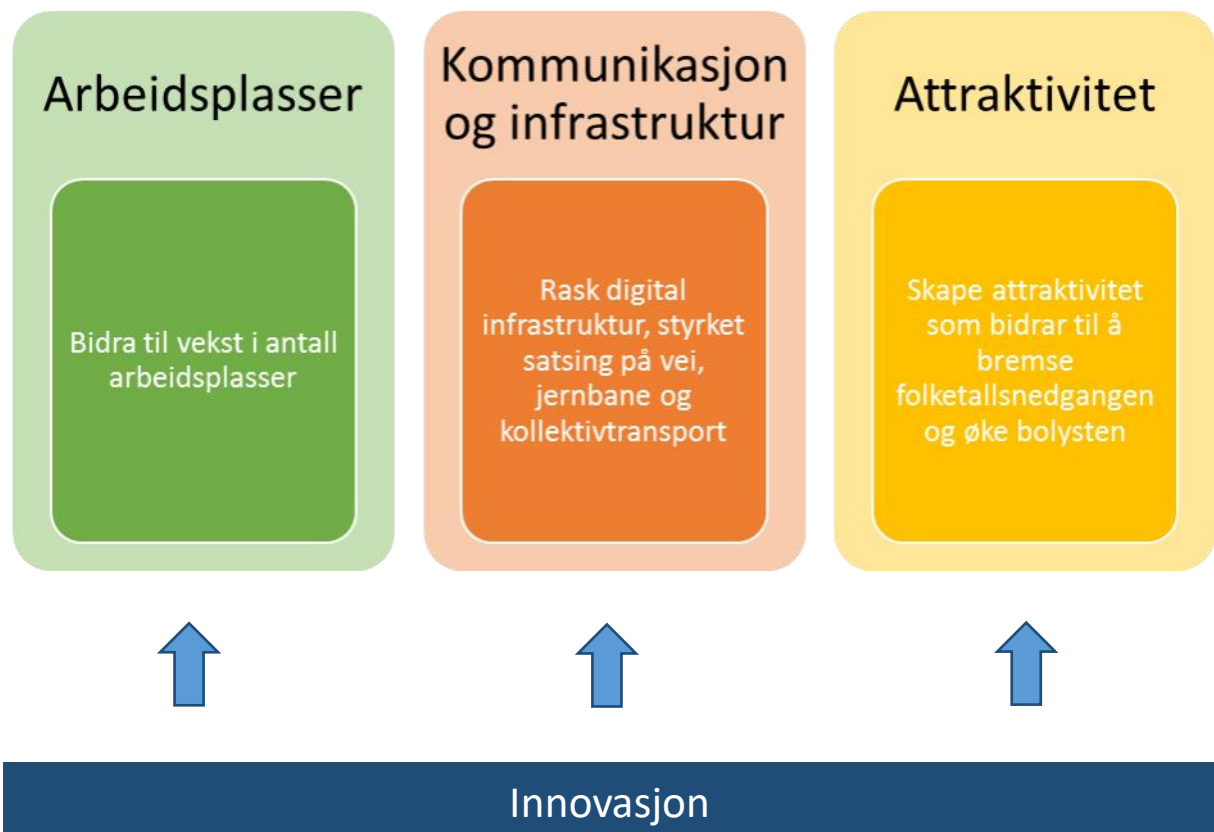
En attraktiv og endringsvillig region

Hovedmål

- Styrke satsingen på forskning, utvikling og innovasjon
- Utvikle arbeidsplasser gjennom bærekraftig forvaltning av ressursene
- Gjøre regionen mer attraktiv for næringsliv, innbyggere og besøkende

Satsingsområder

Regionrådet Nord-Gudbrandsdal skal bidra til arbeidsplassvekst og styrking av Nord-Gudbrandsdal som en attraktiv bo- og arbeidsregion. Regionrådet har tre satsingsområder:

Arbeidsplasser

Vår region har et forbedringspotensial for mer innovasjon og nyskaping. Innovasjon skaper nye arbeidsplasser og muligheter, og er avgjørende for at Nord-Gudbrandsdal skal være rustet til å møte framtidens utfordringer og utløse muligheter. Vi skal vise forsterket vilje til utvikling og alltid lete etter bedre løsninger. Årlige handlingsplaner skal synliggjøre tiltakene.

Det skal arbeides for å styrke eksisterende virksomheter, legges til rette for nye og slik skape flere arbeidsplasser. Med bakgrunn i befolkningsutvikling og behovet for flere arbeidsplasser skal innsatsen innen forsknings- og utviklingsfeltet generelt styrkes. Regionrådet Nord-Gudbrandsdal skal stimulere til mer forskningsbasert næringsutvikling og innovasjon i offentlig sektor og slik generere nye arbeidsplasser i privat sektor.

Universitetsregion-prosjektet med NTNU i Nord-Gudbrandsdal er et godt eksempel på et samarbeidsprosjekt mellom akademien, offentlig sektor, frivilligheten og privat næringsliv. Prosjektet skal trappes opp og videreføres for å fremme innovasjon og gjennomføringsevne i kommunenes utviklingsarbeid. Målet er at prosjektet skal bidra til 24 nye FoU/utviklingsprosjekter i året og 300 nye arbeidsplasser i regionen innen 2024.

Kommunene i regionen skal fortsatt være innovative og offensive i utviklingen av helsetilbudet gjennom et tett samarbeid. Regionrådet vil bidra til å videreutvikle

Nord Gudbrandsdal som universitetsregion

- * Prosjekt med NTNU for å skape mer forskning og utvikling som løser utfordringer og utløser muligheter i regionen.
- * Satsing på innovasjons- og utviklingsprosjekter som kan løfte små og mellomstore bedrifter og gründere.
- * Studentoppgaver og utveksling med NTNU.
- * Overordnet fellestema er innovasjon i offentlig sektor.

NGLMS. Regionrådet skal være en pådriver for økt bruk av velferdsteknologi gjennom prosjektet Smart velferdsregion Nord-Gudbrandsdal.

Nord-Gudbrandsdal har nasjonalt og internasjonalt potensial innen næringsutvikling basert på natur- og kulturverdier og lokale naturressurser. Store deler av våre naturressurser er foredlet og forvaltet av eierskap utenfor regionen. Det gjør regionen sårbar for strukturendringer. Regionrådet Nord-Gudbrandsdal vil jobbe for at lokale råvarer i større grad foredles lokalt, og vil bistå i etableringen av Gudbrandsdal Slakteri.

Strategier

1. Koordinere næringsutvikling gjennom 6k Næring (et forum der de næringsansvarlige i hver kommune og regionrådet deltar) og profesjonalisert næringsbistand
2. Arbeide for økt verdiskaping i eksisterende og nye næringer
3. Utvikle og videreføre prosjekt «Universitetsregion Nord-Gudbrandsdal»

Kommunikasjon og infrastruktur

God infrastruktur og et godt kollektivtilbud er avgjørende for å gjøre både Innlandet og Gudbrandsdalsregionen mer attraktiv for innbyggere, næringsliv og tilreisende. Som den viktigste transportkorridoren mellom øst-vest og nord-sør er det naturlig og forventet at hovedferdselårene E6, Rv15 og E136, samt Dovrebanen og Raumabanen, prioriteres høyt i nasjonal sammenheng.

I tillegg er det nødvendig å ha fokus på knutepunktutvikling og styrking av kollektivtilbud i distrikta. Nord-Gudbrandsdal er den regionen i landet med lengst veg til flyplass. Med dagens teknologiske utvikling innen el-fly og droner bør det utredes muligheter for å møte denne utviklingen.

Korona-epidemien har hatt store økonomiske konsekvenser for både næringsliv og offentlig sektor. Behovet for omstilling i samfunns- og næringsliv er tydeliggjort og forsterket på flere måter for Nord-Gudbrandsdal. I tillegg er behovet for beredskap ytterligere aktualisert.

I tiden framover bør en ta sikte på å styrke sivil beredskap og øke samfunnssikkerheten i tråd med oppdaterte risikoanalyser. Menneskeskapt klimaendringer gir økt risiko for naturkatastrofer. Bedre ras- og flomvarsling er viktig for å møte framtidens utfordringer.

Strategier

1. Påvirkningsarbeid for å sikre fullføring av E6-utbygginga, og prioritering av hovedferdselsårene E6, Rv15 og E136, samt Dovrebanen og Raumabanen.
2. Politisk og strategisk påvirkningsarbeid for å sikre at vår region får sin forholdsmessige andel av utbedringsmidler til fylkesvegnettet.
3. Bedre kollektivtilbud for reisende med tog og buss.
4. Arbeide for å få flyplass for el-fly og drone i Nord-Gudbrandsdal.
5. Slutføre arbeidet med fiberutbyggingen.
6. Styrket sivil beredskap gjennom teknologiutviklingsprosjektet Flomrespons.

Attraktivitet

Attraktivitet handler om å utvikle tettsted og lokalsamfunn der innbyggere, næringsliv og tilreisende ønsker å være og besøke. Regionrådet Nord-Gudbrandsdal jobber for økt attraktivitet fordi vi ønsker at flere skal bli boende, flytte hit eller tilbringe tid i regionen vår. Økt attraktivitet oppnås gjennom å gjøre det bedre å bo, leve, arbeide og utdanne seg i Nord-Gudbrandsdal.

Sosiale møteplasser og trivelige sentre med varierte tilbud er viktig for bolyst og tilflytting. En målretta boligpolitikk og en aktiv satsing på regionsenter og tettstedsutvikling er en viktig forutsetning for å trekke til seg flere tilflyttere.

Regionrådet mener de store utfordringene regionen står overfor gjør det hensiktsmessig å ha et fortsatt fokus på tilflytterarbeidet. Det langsiktige og overordnede målet bør være å arbeide for å bremse og etter hvert stoppe den negative folketallsutviklingen. God integrering av tilflyttere kan sikre at de blir værende over lengre tid enn det som ofte er tilfellet i dag. Nye innbyggere gir nye impulser og verdifull arbeidskraft.

Gjennom prosjekter rettet mot ungdom kan vi på sikt skape grunnlag for gründermentalitet, entreprenørskap og næringsutvikling. Ved å styrke regional

identitet, stolthet og positive referanser kan vi gjøre regionen mer attraktiv for unge voksne. Regionrådet, i samarbeid med kommunene, vil stimulere til at de som har fritidsbolig får sterkere tilknytning til regionen. Dette kan gi flere overnattinger, økt bruk av våre handels- og kulturtilbud og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet.

Gjeldende Nasjonal reiselivsstrategi slår fast at naturbasert reiseliv er Norges fremste konkurransefordel. Vi har naturområder som er i internasjonal elitedivisjon og har unike muligheter innen ekstreme naturopplevelser. Vi er derfor særlig godt rustet for å ha en sentral posisjon i nasjonalt reiseliv.

En god, variert videregående skole med yrkesfaglige tilbud tilpasset regionalt arbeidsmarked er av stor betydning for attraktiviteten til vår region. Med utgangspunkt i etablerte fagmiljø, skal regionen satse på et høyere utdanningstilbud innen naturfag og friluftsliv. Regionrådet Nord-Gudbrandsdal vil jobbe for å sikre gode tilbud på universitets- og høgskolenivå gjennom samarbeid med Karriere Oppland Gudbrandsdal.

Regionrådet Nord-Gudbrandsdal skal stimulere til natur- og kulturbasert næringsutvikling.

Strategier

1. Arbeide for å bremse folketallsnedgangen ved å utvikle innsatsområder i samarbeid med kommunene.
2. Trekke til seg og inkludere nye innbyggere, samt å ha fokus på å beholde eksisterende innbyggere.
3. Legge til rette for å skape felles arenaer for ungdom i prosjekt på tvers av kommunegrensene.
4. Legge til rette for profilering av nasjonalparkregionen Nord-Gudbrandsdal.
5. Arbeide for å bedre utdanningstilbudet i regionen.
6. Videreutvikle Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skules avdelinger på Dovre, Otta og i Lom.
7. Nærhet til gode offentlige tjenester i hele Nord-Gudbrandsdalen.